

VYRIAUSYBĖS ATSTOVAS KAUNO APSKRITYJE

Birštono savivaldybės tarybai

T E I K I M A S DĖL BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2008 M. BALANDŽIO 30 D. SPRENDIMO NR. TS-90 2 PUNKTU PATVIRTINTŲ BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS VIETINĖS RINKLIAVOS IŠ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TURĖTOJŲ IR ATLIEKŲ TVARKYMĄ NUOSTATŲ PAKEITIMO

2014 m. rugsėjo 5 d. Nr. 7-17

Kaunas

Birštono savivaldybės taryba 2008 m. balandžio 30 d. sprendimo Nr. TS-90 „Dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą“ (Birštono savivaldybės tarybos 2008 m. birželio 30 d. sprendimo Nr. TS-145 redakcija) (toliau – Sprendimas) 1 punktu nustatė vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą. Birštono savivaldybės taryba Sprendimo 2 punktu patvirtino Birštono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatus (toliau – Nuostatai).

Nuostatų 11 punkte nurodyta, kad *vietinės rinkliavos dydis nustatomas litais už 100 kv. m nekilnojamojo turto plotą*. Vadinasi, atliekų turėtojo mokamas rinkliavos dydis priklauso nuo nekilnojamojo turto objekto ploto ir, kaip matyti iš Nuostatų priedo, nuo nekilnojamojo turto pagrindinės tikslinės naudojimo paskirties.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 punkte reglamentuota, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi proporcingumo principu. Šis principas reiškia, kad *administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus*.

Išnagrinėjęs administracinę bylą (pareiškėjas V. P. prašė ištirti, ar Prienų rajono savivaldybės tarybos 2008 m. kovo 27 d. sprendimu Nr. T3-83 patvirtintų Prienų rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų 11 punktas „Vietinės rinkliavos dydis nustatomas litais už 100 kv. m. nekilnojamojo turto plotą (priedas)“ ir šių nuostatų priedas „Vietinės rinkliavos dydis Prienų rajono savivaldybės komunalinių atliekų turėtojams ir vietinės rinkliavos mokėtojams“ visa apimtimi (1-17 punktai imtinai) neprieštarauja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (2006 m. birželio 27 d. įstatymo Nr. X-736 redakcija) 3 straipsnio 1 dalies 3 punktui, o Birštono savivaldybės tarybos patvirtinti Nuostatai *yra identiški* minėtiesiems Prienų rajono savivaldybės tarybos patvirtintiems nuostatams) Kauno apygardos administracinis teismas 2011 m. spalio 18 d. sprendimu pripažino, kad Prienų rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų, patvirtintų Prienų rajono savivaldybės

tarybos 2008 m. kovo 27 d. sprendimu Nr. T3-83, 11 punktas ta apimtimi, kuria nenumato galimybės atliekų turėtojams vietinę rinkliavą mokėti pagal deklaruojamų atliekų kiekį, **prieštarauja** Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 punktui. Lietuvos Respublikos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) 2012 m. gegužės 18 d. priėmė nutartį administracinėje byloje Nr. A⁶⁶²-1480/2012, kuria aukščiau minėtą Kauno apygardos administracinio teismo sprendimą **paliko nepakeistą** ir savo nutartyje konstatavo, kad tais atvejais, kai įmanoma nepatiriant didelių ekonominių sąnaudų nustatyti konkretų atliekų turėtojo perduodamų tvarkyti komunalinių atliekų kiekį, pastarajam tenkanti mokėtina suma turėtų būti skaičiuojama pagal deklaruojamą atliekų kiekį.

LVAT 2010 m. kovo 29 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-471/2010 yra pasisakęs, jog proporcingumo principas „teršėjas moka“ reikalauja, kad nustatyta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nelemtų, kad tam tikri atliekų turėtojai turės padengti išlaidas, akivaizdžiai neproporcingas dėl jų nekilnojamojo turto ir jo naudojimo paskirties galinčiam susidaryti atliekų kiekiui. Minėtoje nutartyje teismas padarė išvadą, jog tam tikri vietinės rinkliavos mokėtojai (pvz., individualių namų savininkai, daugiabučių, individualių namų, sodų, garažų bendrijos ir kt.) komunalinės atliekas gali kaupti ne viešose erdvėse bei deklaruoti komunalinių atliekų kiekį. Taip pat akcentavo, jog vien tai, kad šie subjektai nevykdo komercinės veiklos ar neteikia viešųjų paslaugų savaime nepadarą komunalinių atliekų kiekio deklaravimo sudėtingesniu ar brangesniu. LVAT ir kitose nutartyse (2010 m. kovo 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-471/2010 ir 2011 m. rugsėjo 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁴⁹²-2796/2011) konstatavo, kad nuostatai ta apimtimi, kuria nenumato galimybės atliekų turėtojams vietinę rinkliavą mokėti pagal deklaruojamų atliekų kiekį, **prieštarauja** Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatytam proporcingumo principui.

Akcentuotina, kad atliekų tvarkymo valstybinį reglamentavimą, pagrindinius atliekų tvarkymo sistemų organizavimo ir planavimo principus, reikalavimus atliekų turėtojams ir atliekų tvarkytojams, atliekų tvarkymo ekonomines ir finansines priemones nustato Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas (toliau – Įstatymas). Įstatymo 30² straipsnyje nustatyta:

1. *Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara nustatoma vadovaujantis solidarumo, proporcingumo, nediskriminavimo, sąnaudų susigrąžinimo principais ir principu „teršėjas moka“.*

2. *Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kaina turi būti pagrįsta būtinosiomis su komunalinių atliekų tvarkymu susijusiomis sąnaudomis. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kaina turi užtikrinti ilgalaikį komunalinėms atliekoms tvarkyti skirtos infrastruktūros eksploatavimą, jos atnaujinimą ir sudaryti komunalinių atliekų turėtojams priimtinas sąlygas dalyvauti komunalinių atliekų tvarkyme, taip pat mažinti aplinkos taršą.*

3. *Nustatant rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį, turi būti atsižvelgiama į Vyriausybės patvirtintą metodiką.*

4. *Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainą ir įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį nustato savivaldybė, vadovaudamasi šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nurodytais principais.*

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, vadovaudamasi Įstatymo 30² straipsnio 3 dalies nuostatomis, 2013 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 711 „Dėl rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos patvirtinimo“ 1 punktu patvirtino Rinkliavos ir kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų

ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodiką (toliau – Metodika), kuri **įsigaliojo 2013 m. rugpjūčio 4 d.**

Metodikos 2 punkte nustatyta, kad „į Metodiką atsižvelgia savivaldybės, nustatydamos rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą (toliau – rinkliava) dydį Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo <...> nustatyta tvarka“. Metodikos 22-29 punktuose reglamentuojamas rinkliavos dydžio nustatymas:

22. *Taikoma dvinarė rinkliava, susidedanti iš pastoviosios ir kintamosios dedamųjų.*

23. *Pastovioji rinkliavos dedamoji nustatoma tokia, kad padengtų pastoviąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas.*

24. *Pastoviąją rinkliavos dalį moka visi nekilnojamojo turto objektų savininkai arba įgalioti asmenys.*

25. *Pastovioji rinkliavos dedamoji nustatoma pagal šias kintamąsias pasirinktinai:*

25.1. *nekilnojamojo turto paskirtis ir plotas;*

25.2. *nekilnojamojo turto paskirtis ir objektų skaičius;*

25.3. *gyventojų / darbuotojų skaičius;*

25.4. *konteinerių skaičius ir tūris (dydis).*

26. *Kintamoji rinkliavos dedamoji nustatoma tokia, kad padengtų kintamąsias su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias sąnaudas.*

27. *Kintamąją rinkliavos dalį moka nekilnojamojo turto objektų savininkai arba įgalioti asmenys, kuriems teikiama komunalinių atliekų paėmimo ir tvarkymo paslauga. Komunalinių atliekų paėmimo paslauga suprantama kaip faktinis mišrių komunalinių atliekų paėmimas, kai konteineris pastatytas ne didesniu kaip 300 metrų atstumu nuo savininkui priklausančio nekilnojamojo turto objekto.*

28. *Kintamosios rinkliavos dedamosios nemoka nekilnojamojo turto objektų savininkai arba įgalioti asmenys, deklaruoję, kad tam tikru laikotarpiu (ne trumpesnis kaip vienas metų ketvirtis ir ne ilgesnis kaip vieni metai) nebus naudojamasi nekilnojamojo turto objektu ir iš šio objekto tuo laikotarpiu komunalinės atliekos nebus imamos.*

29. *Kintamoji rinkliavos dedamoji nustatoma pagal šias kintamąsias pasirinktinai:*

29.1. *naudojamų mišrių komunalinių atliekų konteinerių skaičius ir tūris (dydis);*

29.2. *naudojamų mišrių komunalinių atliekų konteinerių skaičius, tūris (dydis) ir ištuštinimo dažnumas;*

29.3. *atiduodamų mišrių komunalinių atliekų svoris.*

Išanalizavus Birštono savivaldybės tarybos patvirtintus Nuostatus galima konstatuoti, kad juose nėra numatyta galimybės atliekų turėtojams vietinę rinkliavą mokėti pagal deklaruojamų atliekų kiekį, kai objektyviai ir be didelių ekonominių sąnaudų įmanoma nustatyti atliekų turėtojo perduodamų tvarkyti atliekų kiekį, todėl Nuostatai ta apimtimi, kuria nenumato galimybės atliekų turėtojams vietinę rinkliavą mokėti pagal deklaruojamų atliekų kiekį, prieštarauja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtinamam proporcingumo principui, o tuo pačiu **neatitinka ir šiuo metu galiojančių atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų nuostatų.**

Pažymėtina, kad Savivaldybės taryba savo veikloje turi vadovautis pagrindiniais principais, kuriais grindžiama vietos savivalda, taip pat ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintu savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principu. Pastarasis principas reiškia, kad savivaldybės veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, t. y. turi būti užtikrinamas savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumas. Savivaldybės

administravimo subjektai privalo užtikrinti, kad pasikeitus teisiniam reguliavimui jų priimami teisės aktai būtų suderinti su aktualios redakcijos teisės aktais, o jiems nustatytos pareigos būtų nedelsiant įgyvendintos.

Kaip jau minėta, Metodika įsigaliojo 2013 m. rugpjūčio 4 d., atsižvelgiant į tai konstatuotina, kad Birštono savivaldybės institucijos turėjo pakankamai laiko įgyvendinti įsigaliojusias aukštesnės galios teisės aktų nuostatas. Analogišką nuomonę pareiškė ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, 2014 m. rugpjūčio 14 d. rašte Nr. (17.2)-D8-6107 pažymėdama, jog *Aplinkos ministerija, kaip institucija atsakinga už visų atliekų reglamentavimą ir administravimą, nustatytų reikalavimų ir užduočių įgyvendinimo kontrolę, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų veiklos atliekų tvarkymo srityje koordinavimą ir papildomų finansavimo šaltinių paiešką, laikosi griežtos pozicijos, ir nuomonės šiuo klausimu – tinkamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas, taip pat ir įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymas (kaip viena iš svarbiausių priemonių siekiant teigiamų pokyčių komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tobulinime), Lietuvoje **privalo būti keičiami nedelsiant taip, kad atitiktų teisės aktų reikalavimus.***

Įvertinusi išdėstytas aplinkybes ir atsižvelgdama į tai, kad vienodą administracinių teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus bei kitus teisės aktus formuoja LVAT, bei vadovaudamasi Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 2 straipsnio 1 dalimi, 4 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, 5 straipsnio 1 dalies 1 punktu,

s i ū l a u:

svarstyti Birštono savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 30 d. sprendimo Nr. TS-90 „Dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą“ 2 punktu patvirtintų Birštono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų pakeitimo klausimą, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30² straipsnio reikalavimus ir Rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711.

Šis teikimas turi būti apsvarstytas artimiausiame Birštono savivaldybės tarybos posėdyje (bet ne vėliau kaip per 1 mėnesį) ir apie priimtą sprendimą dėl šio teikimo Vyriausybės atstovui Kauno apskrityje turi būti pranešta per 10 dienų nuo sprendimo priėmimo dienos.

Primenu, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 9 dalimi visais atvejais apie savivaldybės administravimo subjektui pateiktą teikimą ar reikalavimą Vyriausybės atstovas praneša merui (savivaldybės vadovui). Meras artimiausiame savivaldybės tarybos posėdyje privalo su šia informacija supažindinti Birštono savivaldybės tarybos narius.

Vyriausybės atstovė Kauno apskrityje

Inesa Klimaitė-Mašalienė